

LIVE

INFORMATIEAVOND
WINDBELEID

LIVESTREAM TERUGKIJKEN >>

Gemeente Losser

Kijkersvragen livestream windbeleid

Tijdens de [online informatieavond](#) over het concept windbeleid, die we op 25 januari 2021 in Losser hielden, konden kijkers vragen inzenden. De binnengekomen vragen hebben we van antwoorden voorzien. Om het overzichtelijk te houden, hebben we vragen die vaker werden gesteld, samengevat tot één vraag.

Thema's

Begrippenlijst.....	2
1. Draagvlak.....	3
2. Zoekgebieden	5
3. Lusten en lasten omwonenden/dorpsgenoten.....	7
4. Participeren in een initiatief.....	8
5. Rendement.....	9
6. Het netwerk.....	9
7. Dorpsmolens en erfmolens	10
8. Gezondheidsrisico's.....	11
9. Natuur en milieu.....	12
10. Alternatieven voor wind- en zonne-energie	13
11. Innovatie.....	15
12. Politiek.....	15
13. Diversen.....	16

Begrippenlijst

NOT:

NOT staat voor Noordoost Twente. Met betrekking tot de energietransitie werken de Noordoost Twentse gemeenten Dinkelland, Tubbergen, Oldenzaal en Losser samen.

Energie van Noordoost Twente:

[Energie van Noordoost Twente](#) is het samenwerkingsverband op gebied van energietransitie tussen de gemeenten Dinkelland, Tubbergen, Losser en Oldenzaal.

RES:

In het klimaatakkoord van Parijs heeft Nederland samen met 194 andere landen toegezegd te zorgen dat de aarde in 2050 niet meer dan twee graden is opgewarmd. Om te voorkomen dat iedereen 'maar wat doet', worden er afspraken gemaakt tussen bedrijven, particulieren en de overheid. Deze worden per regio samengevat in de Regionale Energie Strategie (RES). De Twentse gemeenten hebben dit verder uitgewerkt in de [RES Twente](#).

Concept windbeleid:

Beleid met betrekking tot windenergie dat door de NOT-gemeenten vastgelegd is. In mei 2021 stellen de verschillende raden het definitieve windbeleid vast.

[Bekijk het concept windbeleid](#)

1. Draagvlak

Initiatiefnemers zijn verantwoordelijk voor raadplegen van de bewoners. Hoe zorgt de gemeente ervoor dat dit niet meer dan een 'vink' in het hele proces wordt?

In het concept windbeleid wordt geregeld dat participatie een belangrijk onderdeel is van de hele voorbereidings-, realisatie- en gebruikperiode. Die inspanningsverplichting om participatie in alle procesfasen te waarborgen ligt bij de initiatiefnemer. Indien dit onvoldoende plaatsvindt kan dat reden zijn om geen medewerking te verlenen aan het initiatief. Er wordt dan geen vergunning voor gegeven.

Als de windmolens geen draagkracht krijgen in Losser, wat is dan het alternatief?

Als het binnen de gemeente om welke reden dan ook niet mogelijk is om duurzaam elektriciteit op te wekken met windmolens, zal onderzocht worden of er op een andere verantwoorde wijze duurzaam elektriciteit opgewekt kan worden. Naar de huidige stand van zaken en de best beschikbare technieken moet dan gedacht worden aan zonnepanelen op daken en in veldopstellingen. Dit zijn alternatieve vormen waar nu al op ingezet wordt. Dat betekent in de praktijk dat er gekeken wordt naar ruimere mogelijkheden voor bijvoorbeeld zonnenvelden in Noordoost Twente en/of dwingende mogelijkheden voor dakeigenaren voor het leggen van zonnepanelen om meer dakvlak te gebruiken.

Daarnaast kan overwogen worden ook andere typen (minder hoge) molens toe te staan. Bijvoorbeeld dorpsmolens nabij de dorpskernen binnen het NOT-gebied, of erfmolens als eigen energievoorziening van bedrijven in het buitengebied. Deze zijn nu overigens nog niet toegestaan op basis van de provinciale Omgevingsverordening.

Als er geen enkele participatie is vanuit de omgeving, wordt dan afgezien van windturbines?

Nee, dat kan in algemene zin niet zo absoluut gesteld worden. In het beleid is een inspanningsverplichting voor de initiatiefnemers opgenomen die participatie bij de voorbereiding, realisatie en het gebruik van een windproject mogelijk moet maken. Als er participatie uiteindelijk niet lukt, maar er is in redelijkheid wel een voldoende inspanning verricht om participatie mogelijk te maken, dan is dit geen reden om een vergunningaanvraag te weigeren. Medewerking kan wel geweigerd worden als er, naar het oordeel van B&W als vergunningverlenend bestuursorgaan, onvoldoende inspanningen zijn verricht om participatie mogelijk te maken. Omdat gebruik gemaakt moet worden van gronden in eigendom van derden ligt het voor de hand dat er alleen al daarom sprake zal zijn van participatie om de medewerking van de lokale grondeigenaar te verkrijgen. Wat de gemeenten betreft gaat die participatie overigens veel verder dan alleen de grondeigenaar, zo blijkt ook uit de beleidsregels die daar voor opgenomen zijn in het concept windbeleid.

Een vergunning kan en zal alleen verleend worden als naast de participatie-inspanningen ook voldaan wordt aan de overige geldende regels en normen. Dit als waarborg voor de leefomstandigheden rondom de molens.

Waarom gaan jullie in de uitzending het openbare debat met tegenstanders van windturbines in Noordoost Twente niet aan?

De online informatieavond is niet bedoeld voor discussie maar om informatie, kennis en achtergrondinfo te delen. Tijdens de informatieavond was het mogelijk om vragen te stellen, zonder onderscheid te maken tussen voor- en tegenstanders van windmolens.

Wat zou de grens zijn in cijfers, feiten en opinies die leiden tot herziening van het beleid als blijkt dat er onvoldoende steun en onderbouwing is om dit windbeleid door te zetten?

Een dergelijke grens is niet aan te geven en is ook niet gewenst. In algemene zin is het natuurlijk wel zo dat in een democratisch bestel de mening van een grote groep in beginsel zwaar meeweegt bij de uiteindelijke vaststelling van het beleid. Dat is des te meer het geval indien die mening onderbouwd is met steekhoudende argumenten. Uiteindelijk zal de gemeenteraad op basis van alle beschikbare info gemotiveerd het windbeleid moeten vaststellen. Daarbij zullen naast meningen ook doelstellingen, verantwoordelijkheden, participatiemogelijkheden, etc. een rol spelen. Uitgangspunt is dat de besluitvorming respectvol en zorgvuldig plaatsvindt na weging van alle belangen.

Uit de enquête bleek dat er weinig draagvlak is voor windmolens onder de bewoners, wat doen jullie met deze uitkomsten?

De uitkomsten van de enquête zullen door de raad worden betrokken bij de besluitvorming over het windbeleid. Het doel van de enquête was te polsen hoe ingezetenen van NOT denken over het duurzaam opwekken van energie met behulp van windmolens en zonnepanelen tot 2030. Uiteindelijk bepalen de individuele gemeenteraden of en in hoeverre het windbeleid gewijzigd moet worden vastgesteld. Naast de enquête zullen daarbij ook de ingekomen zienswijzen of inspraakreacties worden betrokken.

Klopt het dat er zonder instemming van omwonenden het plaatsen van windturbines niet door kan gaan, hiermee doelend op 1/3 omgeving, 1/3 landeigenaar en 1/3 investeerder?

Nee, zo geformuleerd als vraag klopt dat niet. In het concept windbeleid is een behoorlijke inspanningsverplichting geformuleerd voor de initiatiefnemers. Dat kan overigens ook een (groep) omwonenden zelf zijn. Bij de vergunningaanvraag wordt beoordeeld of initiatiefnemers zich in redelijkheid en maximaal hebben ingespannen om de omwonenden daadwerkelijk te laten participeren in en bij het windproject zelf. Zowel in de voorbereidingsfase als voor wat betreft compensatiemogelijkheden of directe deelname in het project zelf. Dat laatste heeft dan betrekking op die 1/3, 1/3, 1/3 verhouding. Als geoordeeld wordt dat er onvoldoende inspanningen zijn geleverd, dan kan besloten worden om geen medewerking of een vergunning te verlenen. Als die inspanningen in alle redelijkheid wel maximaal en naar mogelijkheden zijn toegepast maar de instemming van (een deel van) de omwonenden ontbreekt nog, dan is dit op zichzelf geen grond om dan de medewerking te weigeren. Wel kan het zo zijn dat de omwonenden gegronde redenen hebben om niet te participeren en/of in te stemmen met het windproject. Het is in zo'n geval niet ondenkbaar dat een dergelijke grond een op zichzelf staande reden is om de vergunning te weigeren.

Conformeert NOT zich aan de Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land? (Utrecht, oktober 2020 Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA))

Bij de uitwerking van het concept windbeleid is kennis genomen van en rekening gehouden met de genoemde gedragscode. Voor wat betreft de participatie zijn in het concept windbeleid echter verdergaande inspanningsverplichtingen opgenomen dan in de gedragscode. Het participatieaandeel van de omgeving in het project is daarbij aangescherpt van 50% (gedragscode) naar 2/3 deel (2 x 1/3 voor eigenaren en omgeving in het concept beleid).

2. Zoekgebieden

Zijn de locaties die nu zijn aangewezen ver genoeg van de woningen af?

Bij het plaatsen van windmolens moet rekening worden gehouden met de gevolgen die ze kunnen hebben voor de (woon-)omgeving. Het kan daarbij onder meer gaan om de slagschaduw, geluid en de veiligheid. In het concept windbeleid (hoofdstuk 6) worden de regels toegelicht die gelden voor geluid en voor slagschaduw. Zo gelden er ook regels voor veiligheid. De regels zijn te raadplegen in het [Activiteitenbesluit milieubeheer \(par. 3.2.3\)](#) en [de Activiteitenregeling milieubeheer \(par 3.2.3\)](#).

Binnen de zoeklocaties zoals die nu zijn opgenomen in het concept windbeleid zijn ook woningen aanwezig. Bij de realisatie van windmolens binnen de zoekgebieden moet rekening worden gehouden met de hiervoor genoemde regels. Dat betekent in de praktijk dat de windmolens ver genoeg van de woningen staan om hinder of gevaarsituaties te voorkomen. Hiervoor worden de plannen voor het plaatsen van windmolens getoetst aan de geldende wet- en regelgeving in Nederland.

Waarom is de omgeving van De Lutte primair zoekgebied voor molens? Waarom niet het zuidelijke deel van de gemeente waar landschappelijke inpassing makkelijker lijkt?

Zowel het gebied bij De Lutte, ten noorden van de grensovergang van Rijksweg A1 langs de grens met Duitsland, als het zuidelijk deel van de gemeente zijn als zoekgebied opgenomen in het concept windbeleid. In beide gebieden is sprake van een jong ontginningenlandschap waar de plaatsing van windmolens in principe aanvaardbaar wordt geacht. Een groot deel van het zuidelijk zoekgebied wordt bestreken door de zonebeperingen van 1 km rond de kernen Overdinkel, Glane en Gronau waarbinnen geen windmolens zijn toegestaan. Voor het zuidelijk gebied komt dan alleen nog een strook in aanmerking langs de grens met Duitsland, ongeveer vanaf het Drielandenpunt tot aan de Oelemars. Binnen dit gebied wordt al een zonnepark met een aanzienlijk ruimtebeslag van 21 hectare gerealiseerd. Daarom is er voor gekozen binnen dit gebied beleidsmatig geen windmolens toe te staan. Daarbij speelt ook een rol dat er net over de grens in Duitsland geen windmolens aanwezig zijn en bij de zoeklocatie in De Lutte wel.

Het zoekgebied bij de Lutte wordt omringd door historische landgoederen. Waarom mogen daar windmolens komen?

In de nabijheid van het Lutterzand is een historisch landgoed aanwezig. Daarbinnen mogen geen windmolens geplaatst worden en ook niet binnen Natura2000-gebieden en gebieden die een onderdeel vormen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Bij het zoekgebied ten zuidoosten van het Lutterzand, langs de grens met Duitsland, is sprake van een jong ontginningenlandschap waar in beginsel windmolens een plek kunnen krijgen. Bij deze zoeklocatie speelde ook het ruimtegebruik in Duitsland een rol. Er is sprake van een zandwinlocatie met een industrieterrein. Bovendien zijn ter plekke aan de Duitse zijde van de grens al een tiental windmolens aanwezig die mede het horizonbeeld bepalen. Vandaar dat dit zoekgebied als een van de weinige kansrijke zoekgebieden is aangewezen binnen de gemeente Lossler.

Ziet u de locatie De Poppe als een minst slechte locatie voor windturbines?

Nee, gelet op het waardevolle en kwetsbare landschap in NOT is deze locatie opgenomen als een van de weinige mogelijke locaties waar de plaatsing van windmolens mogelijk is. Er is binnen NOT geen rangvolgorde bepaald. Wel is het zo dat vanwege de realisatie van het 21 hectare grote zonnenveld nabij Overdinkel er voor gekozen wordt om in dat zoekgebied beleidsmatig geen windmolens toe te staan. Daarbij speelt ook een rol dat, vanwege de zonebeperving met een straal van 1 kilometer

rondom de kernen Glane, Overdinkel en Gronau, de plaatsingsmogelijkheden beperkt waren tot een klein deel van dit gebied. Binnen Losser is daarmee het zoekgebied langs de landsgrens bij De Lutte de enige plek waar de plaatsing van windmolens vanwege de ruimtelijke impact in beginsel aanvaardbaar wordt geacht.

Het op voorhand wegstrepen van één van de weinige geschikte locaties voor de plaatsing van windmolens ligt niet voor de hand vanwege de duurzaamheidsopgaven waaraan ook de gemeente Losser een steentje zal moeten bijdragen. Uiteindelijk zal de Raad het beleid vaststellen en daarbij ook bepalen of deze locatie beleidsmatig als zoeklocatie wordt aangewezen.

De zoeklocatie bij Overdinkel valt af, omdat daar nu al een zonnepark komt. Is dit niet juist een zeer geschikte locatie voor windmolens? De kabels richting het trafo-station in Losser zijn al aanwezig. Ik neem aan dat deze voldoende capaciteit hebben om ook de opgewekte stroom van drie windturbines, zeker 's nachts en bij donkere weersomstandigheden, aan kunnen. De participatie werd als een zeer belangrijk onderdeel voor het verkrijgen van een vergunning aangemerkt. 30% delen in de opbrengst biedt voor de burens wellicht een opening.

Beide zoeklocaties in de gemeente Losser zijn geselecteerd op basis van met name de aanwezige landschapkenmerken binnen het NOT-gebied. Beide locaties komen in beginsel in aanmerking voor het plaatsen van windmolens. Voor het zuidelijk zoekgebied valt een groot deel van het zoekgebied af vanwege de vrij te houden zone van 1 km. rond de kernen Glane, Overdinkel en Gronau. Daarnaast geldt als uitgangspunt dat windmolens niet versnipperd of “lukraak” binnen het NOT-gebied worden opgericht. Praktisch gezien resteert dan voor Losser de strook langs de grens van het zuidelijk zoekgebied en het zoekgebied langs de grens ter hoogte van De Lutte.

Weliswaar was er sprake van een kritische houding van een aantal buurtbewoners in verband met de aanleg van een zonnepark. Daar is zo veel mogelijk rekening mee gehouden met de landschappelijke inpassing van het park. Dat er nu beleidsmatig geen ruimte wordt geboden aan windmolens in het zuidelijk gebied houdt echter geen verband met de kritiek van een deel van de buurtbewoners op het zonnepark. De reden is de ruimtelijke impact die een windpark nabij of ongeveer op dezelfde plek als het zonnepark zou hebben op de omgeving. Deze combinatie wordt uit ruimtelijk en landschappelijk oogpunt niet aanvaardbaar geacht. Dat er al een aansluitkabel voor het zonnepark is aangelegd zou wellicht voordeel op kunnen leveren bij gecombineerd gebruik. Maar dat doet niets af aan de onwenselijke ruimtelijke impact die een dergelijke combinatie van zonneveld en windpark op de omgeving heeft.

Wij hebben via kaarten van Prowind gezien dat turbines zeer dicht op onze woningen worden geplaatst. Waarom wordt hierover niet met ons gecommuniceerd?

In het concept windbeleid wordt een aanzienlijke inspanning gevraagd voor wat betreft de participatie bij de voorbereiding van een windproject en ook de deelname aan of in het project zelf. Het is aan de initiatiefnemer van een windproject om daarover in gesprek te gaan met de omgeving. Uiteindelijk wordt in de vergunningprocedure door de gemeente beoordeeld of voldoende invulling is gegeven aan die verplichte participatie-inspanningen. Als dat niet het geval is dan kan dat aanleiding zijn om geen medewerking te verlenen.

3. Lusten en lasten omwonenden/dorpsgenoten

Er wordt over alle financiële voordelen gesproken voor een omwonende, waarom niet over de financiële verliezen?

Uitgangspunt bij de realisatie van een windproject is dat geen enkele omwonende of andere belanghebbende er financieel op achteruit gaat. Mocht er sprake zijn van waardevermindering of ander financieel nadeel, dan dient dit volledig gecompenseerd te worden ten laste van het windproject zelf. Dit is in zekere zin vergelijkbaar bij het recht op planschade dat iemand heeft bij financieel nadeel ten gevolge van ontwikkelingen in de buurt. Daarnaast is er sprake van participatiemogelijkheden of andere compensatievergoedingen die normaal gesproken in financiële zin voordelig uitpakken voor de betrokkenen.

Hoe denkt u de lusten als compensatie voor het draagvlak binnen de gemeenschap te houden? Het blijkt dat de lusten van windmolenparken samen met de subsidies naar het buitenland verdwijnen.

In het klimaatakkoord is als uitgangspunt geformuleerd dat er sprake moet zijn van ten minste 50% lokale- of omgevingsparticipatie. Dit uitgangspunt is inmiddels door de “windsector” overgenomen als eigen ontwikkeluitgangspunt voor een windproject. In het concept-windbeleid is aangegeven dat het plaatselijk participatieaandeel ten minste 2/3 moet bedragen. De lusten en subsidies komen of blijven zo voor het grootste deel plaatselijk beschikbaar. Onder plaatselijk wordt daarbij dan verstaan een straal van 5 kilometer rondom, eventueel vergroot tot de hele gemeente of zelfs alle NOT-gemeenten. Deze beleidsregels zijn opgenomen om het participatieaandeel van 2/3 ook daadwerkelijk te realiseren.

Het betreft een inspanningsverplichting die berust bij de initiatiefnemer. Als deze onvoldoende uitvoering geeft aan die inspanningsverplichting ligt het voor de hand dat geen medewerking wordt verleend aan het initiatief.

Is er rekening gehouden met de negatieve impact op toerisme en recreatie?

Bij de opstelling en uitwerking van dit concept beleid voor windmolens is zo veel mogelijk rekening gehouden met alle belangen binnen een gebied. Recreatie en toerisme horen daar ook bij. Met name voor wat betreft het zoekgebied bij het drukbezochte Lutterzand met zijn horeca- en verblijfs- en horecavoorzieningen speelde dit een belangrijke rol. Grote windmolens zijn van veraf over een open ruimte goed zichtbaar. Ook vanaf de Tankenberg, net als de nu net over de grens met Duitsland aanwezige windmolens. Vanuit een bosrijke omgeving is er normaal gesproken minder of geen zicht op windmolens, ook niet indien ze relatief dicht in de buurt staan. In die zin hebben de windmolens naar verwachting maar beperkt invloed op de gebruiks- en belevingswaarden van het Lutterzand. Waar dat mogelijk wel het geval is, met name vanuit de zuidoostelijke randzone, wordt bij een concreet windproject beoordeeld of het nodig en mogelijk is afscherpende beplanting op te nemen nabij of langs de zichtlocatie. Anderzijds is ook overwogen dat windmolens zowel in educatieve als recreatieve zin van meerwaarde kunnen zijn. Ook die mogelijkheden worden onderzocht bij een eventueel windinitiatief en besproken met de omliggende recreatiesector. Er worden voornamelijk geen aantoonbare negatieve effecten van de windmolens voor de recreatieve sector verwacht. Voor zover dat in redelijkheid al zinvol en mogelijk is bestaat er op dit moment geen concrete aanleiding om een kosten baten analyse uit te voeren alleen voor de R&T-sector.

Hoe hoog zijn de molens die nu in Duitsland (buurt van Lutterzand) zijn opgesteld?

De drie molens van Westenberg hebben een tiphoogte van 230 meter, dit zijn de hoogste molens die het laatste geplaatst zijn in het gebied nabij de grensovergang de Lutte.

4. Participeren in een initiatief

Welke mogelijkheden heeft de individuele burger om op gemeentelijk niveau financieel deel te nemen in toekomstige ontwikkelvormen?

De mogelijkheden voor de individuele burger om deel te nemen in een windproject komen neer op:

- Mede eigenaarschap;
- Financiële deelneming (bijvoorbeeld in de vorm van aandelen);
- Omgevingsfonds waaruit investeringen in de buurt plaatsvinden;
- Omwonenden- of (grond-)eigenarenvergoeding.

Voor NOT-inwoners die geen direct omwonende en/of grondeigenaar zijn, zijn de eerstgenoemde twee mogelijkheden van belang. In principe komt 1/3 van het windproject beschikbaar voor participatie in het project door particuliere belangstellenden. In eerste instantie voor omwonenden in een straal van 5 km rondom. En als er nog investeringsruimte beschikbaar is wordt de straal vergroot tot eerst de hele gemeente en mogelijk nogmaals tot het hele NOT-gebied.

De concrete invulling van de participatiemogelijkheden zal geïnitieerd worden door de initiatiefnemer zelf. Ook de gebiedsregisseur zal daarbij betrokken worden en speelt een belangrijke coördinerende rol voor juist de omgeving en de potentiële belangstellenden. Met vragen bij concrete eindprojecten kan men dus ook terecht bij de gebiedsregisseur van de betreffende gemeente.

Hoe lang loopt de verplichting om met drie partijen te participeren? Is dat gedurende de technische en of de economische exploitatieduur?

De participatieverplichting geldt voor de instandhoudingsduur van het windmolenproject. Dat zal in de praktijk de instandhoudingsduur van 25 jaar zijn waarvoor de vergunning wordt verleend. Na afloop van die 25 jaar is er sprake van een nieuwe situatie waarbij mogelijk opnieuw besluiten nodig zijn. Dat geldt dan ook voor de inzichten over de vorm en mate van participatie op dat moment.

Heeft een omwonende een stem, of niet meer dan ieder ander?

In de voorbereiding van een initiatief zullen met name omwonenden en andere belanghebbenden in de omgeving worden betrokken. Zij komen ook bij voorrang in aanmerking voor financiële regelingen. Bij financiële participatie of deelname in het windproject zelf geldt een groter gebied tot zelfs buiten de eigen gemeente.

Wie betaalt de windregisseur?

De gebiedsregisseurs zijn door en onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de overheden beschikbaar voor de procesbegeleiding en het bereiken van de participatiedoelstellingen. In dit geval door de NOT-gemeenten en de provincie. De kosten van de inzet van de gebiedsregisseurs worden gedragen door de provincie Overijssel.

Waar halen jullie het geld vandaan voor molens?

De gemeenten leveren geen bijdrage aan de financiering van de windmolens. Daar zijn de initiatiefnemers zelf verantwoordelijk voor. Wel is er sprake van landelijke subsidiemogelijkheden

waarvan gebruik van gemaakt kan worden als aan de daarvoor geldende voorwaarden wordt voldaan.

Wat zijn de gemiddelde kosten van de hoogste turbines als ze draaien? Welke subsidies kunnen hier voor worden aangevraagd en bij welke instanties?

Bosch & van Rijn heeft in verband met het concept windbeleid een eerste verkenning van de financiële haalbaarheid uitgevoerd. Doel van de analyse is inzicht te verkrijgen in de financiële uitvoerbaarheid en de financiële ruimte voor participatie, tegemoetkoming voor omwonenden en de uitvoering van mitigerende en compenserende maatregelen (milieu en/of ruimtelijke kwaliteit). In dit rapport wordt ingegaan op de verschillende soorten kosten van de windmolens. Ook wordt ingegaan op de diverse subsidiemogelijkheden.

[Download rapport Financiële analyse](#)

5. Rendement

Hoe denkt u de stroomleverantie te kunnen garanderen met zonnepanelen en windmolens? Bijvoorbeeld als de zon niet schijnt en er is geen wind.

De opwek van wind- en zonne-energie is tot op zekere hoogte afhankelijk van de weersomstandigheden. De elektriciteitsnetwerken zijn over grotere grensoverschrijdende gebieden met elkaar verbonden om spanningspieken en tekorten te voorkomen en/of te spreiden. Daarnaast is er voorlopig nog sprake van een grensoverschrijdend netwerk wat ten dele nog traditionele energiebronnen gebruikt of gebruik maakt van kernenergie uit het buitenland. Ook de gasgestookte energiecentrales in Nederland blijven voorlopig naar behoefte nog als achtervang voor leveringszekerheid in gebruik. Aan nieuwe vormen van opslag/buffering om dit soort schommelingen op te vangen wordt momenteel gewerkt.

Voor de toekomst zullen mogelijk, aardwarmte, (diepe) geothermie, groengas, lokale biomassa en /of waterstof het minder weersafhankelijke alternatief voor aardgas vormen.

Hoe lang gaan turbines mee? Wat zijn de vervangingsgevolgen, zoals bij wieken?

Windturbines gaan onder de huidige technische omstandigheden minimaal 25 tot 30 jaar mee. Op basis van de vergunning met een maximale instandhoudingstermijn van 25 jaar en is er geen sprake van vervanging, tenzij er tussentijds sprake is van een onvoorziene calamiteit. Als de molens na 25 vervangen worden, zal er opnieuw besluitvorming moeten plaatsvinden op basis van de dan bestaande technieken, innovaties en de dan actuele beleidsmatige doelstellingen en inzichten.

Tussentijdse vervanging van de wieken is onder andere afhankelijk van de gebruiksduur, belasting, materiaalgebruik en vormgeving. Tussentijdse vervanging is mogelijk, voor zover in overeenstemming met de verleende vergunning.

6. Het netwerk

Waar gaat de stroom van deze windmolens naartoe?

De stroom van een binnen een zoekgebied gerealiseerd windproject wordt via een kabel naar het meest nabijgelegen midden- of hoogspanningsstation geleid en daar in het elektriciteitsnetwerk ingevoerd. Via het elektriciteitsnet gaat de stroom naar de afnemers. Dat zijn de particuliere stroomverbruikers, maar ook bedrijven en grootverbruikers.

Aan de productiezijde vindt een transitie plaats naar een duurzame opwekking van elektriciteit. Dat is het gevolg van internationale afspraken over het terugdringen van CO₂-uitstoot, om daarmee de opwarming van de aarde te beteugelen. Nederland heeft de eigen duurzaamheidsopgaven verankerd in de Klimaatwet en het klimaatakkoord. Op termijn, als de doelstellingen worden gehaald, zullen dus ook alle afnemers in verhouding meer duurzaam opgewekte energie afnemen dan stroom die traditioneel is opgewekt in kolen- of gasgestookte centrales.

Wat gebeurt er als alle woningen in Losser, Dinkelland, Tubbergen en Oldenzaal een warmtepomp krijgen? Wordt er dan een nieuw elektranet aangelegd?

Eerste verkenningen wijzen uit dat er meerdere mogelijkheden zijn om het warmtevraagstuk op te lossen als Nederland aardgasloos wordt. Warmtepompen maar ook all-electricwijken behoren daarbij tot de mogelijkheden. Vooralsnog blijft elektrische energie een belangrijke energievoorziening. Met het warmtevraagstuk wordt elektriciteit nog belangrijker. Qua infrastructurele voorzieningen en netwerken moet daar (vroegtijdig) rekening mee worden gehouden. Dat is nu al een aandachtspunt voor wat betreft de aansluiting van wind- en zonneparken op het netwerk. Hiervoor wordt nader overleg gevoerd met de netbeheerders en vraagt aanpassingen van het elektriciteitsnetwerk en trafostations.

Hoe zit het in de grensgebieden met de netcapaciteit van het elektriciteitsnet voor wind energie? Is dit onderzocht?

De capaciteit van het elektriciteitsnetwerk biedt in zijn algemeenheid geen ruimte voor een rechtstreekse aansluitmogelijkheid voor een zonne- of windpark vanuit het grensgebied. Aansluiting van deze parken is vooralsnog alleen mogelijk op een hoog- of middenspanningsstation. Vanuit het zoekgebied rond Overdinkel/Glane zou aangesloten moeten worden door middel van een kabel op het station in Losser. Vanuit het zoekgebied langs de landsgrens ter hoogte van De Lutte moet aangesloten worden op het station in Oldenzaal of mogelijk, indien toestemming wordt gegeven voor een grensoverschrijdend pilotproject, in Duitsland.

7. Dorpsmolens en erfmolens

Hoe kijkt men aan tegen kleinere windmolens tot 25 m voor gebruik op het agrarische bedrijf?

Voor kleine windmolens, ook wel erfmolens genoemd, zijn geen specifieke beleidsregels opgenomen in het concept windbeleid. De mogelijkheden voor plaatsing van dit type molen is geregeld in de ter plekke geldende bestemmingsplannen van de desbetreffende gemeente. Dat zijn plannen die zijn vastgesteld door de gemeenteraad en waar ook geen (beroeps-)procedures meer tegen lopen. Zo geldt er als voorbeeld voor Losser op grond van het bestemmingsplan Buitengebied een maximale hoogtemaat van 10 meter voor zogenaamde 'andere bouwwerken'. Een windmolen behoort tot die categorie. Deze hoogtemaat geldt alleen binnen de agrarische bouwblokken die voor agrarische bedrijven zijn opgenomen. Daarbuiten gelden lagere hoogtematen. De afweging of medewerking kan worden verleend aan erfmolens is dus een keuze die in het concept windbeleid wordt overgelaten aan het lokale bestuur, en dat is gemeenteraad van de desbetreffende gemeente.

Afwijking van die maatvoering, bijvoorbeeld voor hogere molens, is overigens vooralsnog niet mogelijk omdat de provinciale Omgevingsverordening de plaatsing van windmolens binnen het Nationaal Landschap NOT in algemene zin niet toelaat. De provincie heeft inmiddels wel besloten om de verordening aan te passen zodat windmolens met een rotortiphoogte van 100 meter of meer worden toegestaan binnen de in het concept windbeleid aangewezen zoekgebieden. De provincie

beraadt zich er nog over of er ook mogelijkheden moeten worden geboden voor het plaatsen van erfmolens binnen een Nationaal Landschap als NOT. Daar wordt later een besluit over genomen. Maar ook dan blijft het een keuze van de gemeenteraad of die eventuele verruimde mogelijkheden ook overgenomen worden voor en door de gemeente zelf. Vooralsnog blijft het plaatsen van kleinere erf- en dorpsmolens dus beperkt tot de mogelijkheden die het ter plekke geldende bestemmingsplannen daarvoor biedt. Het algehele provinciale verbod beperkt dus niet de bestaande bestemmingsplanmogelijkheden.

8. Gezondheidsrisico's

Waarom is er geen beleid over de afstand tot woningen van 10 maal de tiphoogte?

Het concept windbeleid is niet beperkt tot een afstand van 10 maal de tiphoogte, maar geldt voor het hele NOT-gebied.

De afstand van 10 x de tiphoogte wordt in de rechtspraak gehanteerd om te bepalen of u belanghebbende bent in een juridische (beroeps-)procedure in verband met een concreet windproject. De hoogste Nederlandse bestuursrechter (Raad van State) heeft daarbij bepaald dat die grens fictief wordt vastgelegd op 10 x de tiphoogte. Daarbinnen bent u direct belanghebbende en daarbuiten niet meer. Voorbeeld: bij een windproject met een tiphoogte van 200 meter ligt de grens dus op 2 kilometer. Deze grens wordt dus toegepast in juridische procedures op te bepalen of u wel of geen direct belanghebbende bent bij het project.

Deze grens levert daarmee geen beperkingen voor de beleidsmatig geregelde participatiemogelijkheden buiten de 2 km-zone uit het voorbeeld.

Wat kun je als omwonende als je toch hinder ondervindt?

Hinder is iets wat per situatie en persoon verschillend kan worden ervaren. Uitgangspunt van de regels en vergunningverlening is dat hinder zo veel mogelijk wordt voorkomen. Als er toch hinder wordt ervaren, kan dat worden gemeld bij de gemeente. Die zal beoordelen of de windmolen overeenkomstig de vergunning geplaatst en in gebruik is. Als dat niet het geval is zal de gemeente in gesprek gaan met de eigenaar/exploitant om (verdere) hinder te voorkomen. Bij overtredingen is het mogelijk om handhavend op te treden.

Geluidshinder van infrason geluid vindt plaats tot 10 maal tiphoogte. Windturbines kunnen pas financieel uit boven 200 m tiphoogte volgens Bosch en van Rijn. Dat betekent 2 km afstand?

Voor wat betreft het geluid zijn in het Activiteitenbesluit normen geformuleerd. Voor het dag-, avond- en nachtgemiddeld geluidsniveau geldt een norm van maximaal 47dB_{den} en voor alleen de nachtperiode is dat 41 dB_{night}. Deze normen gelden ongeacht de tiphoogte, afstanden, uitvoering, rotorsnelheid en dergelijke. Bij een concrete aanvraag zal worden beoordeeld of voldaan wordt aan de geluidsnormen. Als dat niet mogelijk is, kan geen vergunning verleend worden voor de betreffende molen of molens (bij cummulatie van geluid). De verwachting is overigens dat er binnen het zoekgebied voldoende ruimte is voor de plaatsing van molens met een tiphoogte van 200 meter waarbij de geluidsnormen in acht worden genomen.

9. Natuur en milieu

Denken jullie wel aan de gezondheid van mens en dier?

Net als bij andere ruimtelijke projecten wordt er bij de plaatsing van windmolens rekening gehouden met de gezondheid en veiligheid van mens en dier. Daar zijn ook wettelijke regels en normen voor geformuleerd, onder andere voor slagschaduw, geluid en veiligheid. Ook voor flora en fauna gelden onderzoekverplichtingen en zullen waar mogelijk ook maatregelen getroffen worden om onnodig verlies of teloorgang van planten- en diersoorten te voorkomen. Vooraf wordt daar onderzoek naar gedaan.

In algemene zin is er ook sprake van het zogenaamde voorzorgbeginsel. Dat betekent dat er op basis van de laatste stand van de wetenschap rekening wordt gehouden met mogelijke nadelige hinder, invloeden of effecten van nieuwe voorzieningen. Dat is ook het geval bij de plaatsing van windmolens, zoals bijvoorbeeld de gevolgen van (laagfrequent) geluid voor de omgeving.

Waarom worden door RES Twente en Losser maatschappelijke organisaties als Natuurmonumenten, Stichting Natuur en Milieu etc. niet actief betrokken en gehoord bij de bepaling van de RES-doelen en de strategie om die te behalen?

Dit concept windbeleid is volledig afgestemd en uitgewerkt in overeenstemming met het RES-Twente. Het conceptbeleid bestaat voornamelijk uit ruimtelijke mogelijkheden voor het plaatsen van windmolens binnen het NOT-gebied en het beschrijven van de participatie-inspanningsverplichtingen waaraan een initiatiefnemer moet voldoen. Voor de voorbereiding van een beleidsdocument gelden spelregels waaraan ook de NOT-gemeenten zich moeten houden. Daarbij is het lastig om voor- en/of tegenstanders een apart platform te bieden in de voorbereidingsprocedure zonder van vooringenomenheid of bewuste bevoor- of benadeling beticht te worden. Het is daarom dat de voorbereidingsprocedure zoals die geregeld is in de Algemene wet bestuursrecht en in de gemeentelijke inspraakverordeningen zorgvuldig is doorlopen.

Iedereen heeft daarbij ruim de mogelijkheid gehad om vragen te stellen, opmerkingen te maken en voorstellen en suggesties te doen. Daarvoor lag het conceptbeleid nog, extra lang, tot en met 5 februari ter inzage. Het was door corona helaas niet mogelijk om fysieke informatieavonden te houden. Daarom is per gemeente een online informatieavond georganiseerd, waarbij het concept beleid en de achtergronden zijn toegelicht en ook vragen van kijkers zijn beantwoord.

Gelet op de ontvangen reacties, bestaat de indruk dat iedereen die daar behoefte aan had zijn reactie, voorstellen en/of opmerkingen naar believen kenbaar heeft kunnen maken.

Hoe wordt gegarandeerd dat er geen grote roofvogels en vleermuizen omkomen in de molens?

Bij de plaatsing van windmolens speelt ook de lokale flora en fauna een belangrijke rol. Het is gebruikelijk vooraf onderzoek te doen naar de aanwezigheid van soorten. Voor zover aanwezig wordt gezocht naar mitigerende maatregelen ter plekke of het verplaatsen naar een alternatief leefgebied. Dit wordt vooraf op basis van een flora- en faunaonderzoek uitgewerkt. Landgoederen en Natura2000-gebieden zijn waardevolle gebieden. Die worden beleidsmatig ook uitgesloten voor het plaatsen van windmolens. De N2000-gebieden in NOT zijn met name aangewezen voor waardevolle habitats /plantensoorten en een aantal diersoorten die op de bodem of in water leven. Dat neemt niet weg dat bekend is dat windmolens slachtoffers maken onder vogels en vleermuizen. Mitigatie is

hier beperkt mogelijk, zeker voor vogels. Dit aandachtspunt wordt meegewogen in de besluitvorming.

Waarom windenergie? Die windmolens zijn toch ontzettend horizon vervuילend?

Windenergie, is samen met zonne-energie één van de bewezen technieken die momenteel in de praktijk toepasbaar zijn om duurzaam elektriciteit op te wekken. Net als elektriciteitsmasten, kerktorens en (van vroeger) de korenmolens zijn windmolens vaak zichtbaar aan de horizon. Het zijn dan landmarkeringen die verband houden met de tijdsgeest waarin ze gerealiseerd zijn. Vaak ook om te voorzien in de behoeften van de lokale bevolking. Dat geldt in feite ook voor de windmolens als vorm van duurzame elektriciteitsvoorziening.

Dat neemt niet weg dat bij de plaatsing van molens ook aandacht zal zijn voor de landschappelijke inpassing van de molens. Met name voor de nabije omgeving waarbij de aanwezigheid van bomen en bos of de nieuwaanplant daarvan van invloed is op de beleving van de molens.

10. Alternatieven voor wind- en zonne-energie

Zijn alternatieve energiebronnen onderzocht?

Naast windbeleid is met name ook gekeken naar de mogelijkheden van zonnepanelen, zowel in grotere veldopstellingen als op daken. Gelet op de grote transitieopgaven betreft het geen onderling vervangbare alternatieven. De mogelijkheden moeten naast elkaar ingezet of gebruikt worden om de doelstellingen te behalen.

Op dit moment bestaan er voor andere vormen van energieopwekking nog onvoldoende (rendabele) mogelijkheden om daarmee op korte termijn (tot 2030) een substantiële bijdrage te leveren aan de opgave. Zo is kernenergie een Rijksaangelegenheid en is het nu nog niet mogelijk om waterstof duurzaam te produceren. Biogas en groengas dragen bij aan de warmtetransitie.

Om innovatieve of alternatieve vormen van duurzame opwekking niet tegen te gaan of te ontmoedigen is in het concept windbeleid opgenomen dat de molens voor de duur van maximaal 25 jaar geplaatst en gebruikt mogen worden.

Wat als we de doelstelling niet gaan halen? Komen dan andere initiatieven, zoals kernenergie in aanmerking als alternatief?

Het windbeleid, maar ook het zonneveldenbeleid, dragen bij en geven vorm aan het realiseren van de doelstellingen voor de energietransitie. Zoals ook hiervoor al aangegeven zijn andere vormen van duurzame energiewinning niet uitgesloten. Alle bijdragen helpen en zijn ook nodig. Voor wat de kernenergie betreft moeten op rijksniveau knopen worden doorgeslagen. Zolang dat niet het geval is biedt deze vorm van opwekking (nog) geen oplossing voor het bereiken van de doelstellingen.

Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat de doelstellingen reëel en haalbaar zijn. Als dat niet het geval is dan zal het beleid aangepast en/of geïntensiverd moeten worden op basis van de dan bestaande mogelijkheden. De ontwikkelingen en realisatie van de doelstellingen zullen worden gemonitord.

Is er alleen gekeken naar de duurzame bronnen wind en zon? Want er zijn nog meer duurzame bronnen (water en biomassa bijvoorbeeld).

Op zich zijn alle vormen voor het duurzaam opwekken van energie in de overwegingen betrokken. Biomassa levert op dit moment een vast maar beperkt aandeel in de duurzame opwekking van energie in de vorm van verbranding en mestverwerking door Twence. In tegenstelling tot zonne- en windenergie

leveren andere vormen van duurzame opwek nog onvoldoende bijdrage of zijn nog onvoldoende doorontwikkeld om een substantiële bijdrage te leveren aan de energietransitie-opgave op de korte termijn tot 2030. Zonnepanelen en windmolens zijn op dit moment de best beschikbare technieken om de bijdrage wel te leveren en de doelstelling te halen. Andere vormen van duurzame opwek van energie worden overigens zeker niet uitgesloten. Integendeel, waar mogelijk zal ook daar gebruik van gemaakt (moeten) worden in de opgave tot 2050.

Waarom wordt er in onze gemeente nu zo weinig ingezet op zonne-energie door particulieren en op industriële plekken?

Binnen NOT wordt niet alleen gekozen voor windenergie. Ook voor andere bewezen en bruikbare technieken voor het duurzaam opwekken van energie wordt beoordeeld op welke wijze die het beste een plek kunnen krijgen in NOT. Het in 2018 vastgestelde zonneveldenbeleid is hier een sprekend voorbeeld van. Er wordt geen enkele vorm van het duurzaam opwekken van energie op voorhand uitgesloten.

Naast windenergie wordt ingezet op zonne-energie. Daarbij gaat de voorkeur uit naar plaatsing op daken, zowel door particulieren, bedrijven als overheidsgebouwen. Ook ongebruikte of braakliggende industrieterreinen komen in aanmerking, maar die zijn in Losser niet voorhanden. Voor de grootschalige veldopstellingen van zonnepanelen is in 2018 beleid vastgesteld. Voor een eerste project van 21 hectare in de nabijheid van Overdinkel is vergunning verleend. Dit project zal naar verwachting in 2021 gerealiseerd worden. Ook hebben gemeenten bedrijven aangeboden om het dakoppervlak te 'huren' en daarop zonnepanelen te leggen. Hieruit is 13,6 ha aan dakoppervlak gewonnen voor het project Gemeente zoekt dak. Ook worden dakeigenaren ondersteund door de Energieke Regio en hebben lokale energie-initiatieven zoals Greuner.nl boerendaken benut via postcoderoosregelingen. We zijn en blijven echter wel afhankelijk van de medewerking van de bedrijven.

Waarom is het niet mogelijk om biogas uit te wisselen met energie? We kunnen in Losser en Noordoost Twente veel biogas opwekken. Dan hebben we minder elektriciteit en dus ook minder zonnevelden en windmolens nodig.

Gelet op de duurzaamheidsopgaven voor de eerste periode (tot 2030), moeten alle vormen van duurzame opwek van energie ingezet worden om de doelstellingen te halen. Het uitwisselen van elektriciteit tegen gas is daarbij ongewenst. Ten eerste zal de vraag naar elektriciteit alleen maar toenemen. Biogas/groengas kan een prima vervanger zijn van aardgas. Maar bij omvorming van biogas naar elektrische energie is er sprake van behoorlijke energieverliezen en bij verbruik is er sprake van CO₂-uitstoot die juist tegengegaan moet worden.

Wat als er in Den Haag of Europa toch voor kernenergie wordt gekozen? Dan is nu investeren in wind en zon nogal riskant.

Wind- en zonne-energie zijn vormen van duurzame energie die zich bewezen hebben. Op dit moment zijn dit praktisch gezien ook de best beschikbare technieken voor het duurzaam opwekken van elektriciteit. Op korte termijn is er op landsniveau sprake van aanzienlijke opgaven om de duurzaamheidsdoelstellingen te halen. Daar zijn internationaal afspraken over gemaakt. Vooruit schuiven van de daadwerkelijke aanpak voor het terugdringen is daarbij geen reële optie. Ook besluitvorming over de mogelijke herintroductie van kernenergie rechtvaardigt geen uitstel. Daarom is vooralsnog een actievoers uitgesteld tot 2030. De tijdelijke instandhouding van windmolens op basis van de te verlenen omgevingsvergunning moet er aan bijdragen dat er in juridische zin geen

onomkeerbare of onherroepelijke keuzes gemaakt worden in verband met mogelijke innovatieve ontwikkelingen in de toekomst.

Hoe ziet het met het gebruik van aardwarmte, hergebruik van restwarmte bij grotere bedrijven en biomassa door hergebruik van mest?

Alternatieve vormen van duurzame energie kunnen ook betrekking hebben op de warmtevraag. Daarvoor lopen afzonderlijke trajecten met warmteplannen die ten doel hebben om, kortgezegd, Nederland aardgasloos te maken. Dit zijn trajecten of processen die parallel lopen aan de energietransitie die nodig is voor de elektriciteitsvraag. Die vraag zal naar verwachting alleen maar toenemen, onder andere bij het gasloos maken van Nederland.

Na het eerdere beleid voor de realisatie van zonnevelden moet het windbeleid voorzien in de regulering van de mogelijkheden voor het plaatsen van windmolens binnen Noordoost Twente. Zowel wind als zon zijn nodig om de transitiedoelstellingen te halen.

In de enquête over duurzame energie was geen mogelijkheid om iets anders in te vullen dan wind en zon. Andere vormen, zoals kernenergie, was niet mogelijk, waarom niet?

De enquête is bedoeld om een goed inzicht te krijgen in de opvattingen en inzichten rond wind- en zonne-energie. Deze vormen van het opwekken van duurzame energie zijn wat hun toepassing betreft bewezen technieken. Daarom is het belangrijk te weten hoe deze vormgegeven en toegepast kunnen worden binnen het NOT-gebied.

Voor wat betreft kernenergie moeten eerst op rijksniveau keuzes gemaakt en knopen doorgehakt worden. Voor het op korte termijn toepassen van zon- en windenergie binnen het NOT-gebied is het niet van meerwaarde om dan ook vragen te stellen over kernenergie, waarvan toepassing in ieder geval niet voor 2030 concreet aan de orde is.

11. Innovatie

Wat gaan we doen met innovatie? Daarmee kunnen we NOT positief op de kaart zetten. Daar kunnen we wellicht ook de UT en Saxion bij betrekken.

Innovatie op het gebied van de windmolentechniek wordt van harte ondersteund, zeker als daar ook nog de onderwijssector bij betrokken kan worden. Het windbeleid heeft echter geen betrekking op de techniek of innovatieve ontwikkelingen in de sector maar bevat onder meer de ruimtelijke kaders hoe, waar en in welke mate windenergie een plek gegeven kan worden in NOT.

12. Politiek

Is het niet verstandig om deze belangrijke beslissingen uit te stellen tot na de verkiezingen?

De energietransitie is het gevolg van het internationale besef dat er actie nodig is om CO₂-uitstoot en opwarming van de aarde te beperken. Daar zijn (internationale) afspraken over gemaakt die ook door Nederland worden onderschreven. Naar verwachting zal de uitkomst van de verkiezingen geen verandering brengen in de eerder internationaal gemaakte afspraken en geformuleerde doelstellingen. Het concept windbeleid is bedoeld om richting te geven aan de wijze waarop lokaal bijgedragen wordt aan het behalen van die doelstellingen. Het gaat hier dus niet om controversiële zaken op rijksniveau waarvan de besluitvorming doorgeschoven kan worden in afwachting van landelijke verkiezingen.

Als de windmolens en zonnevelden straks worden gerealiseerd en er liggen maar op een kwart van de daken zonnepanelen, wat voor gevoel geeft dat bij onze bestuurders?

Normaliter kijkt elke bestuurder tevreden terug als uitvoeringsdoelstellingen gehaald zijn. Dat geldt voor windmolenprojecten, zonnevelden en voor zonnepanelen op particuliere daken. In de Regionale energiestrategie zijn voor alle drie categorieën doelstellingen opgenomen. Bekend is dat niet alle daken even geschikt zijn voor de plaatsing van de zonnepanelen. Maar als '25% belegde daken' achter zou blijven bij de gestelde doelstelling, zal een bestuurder ontevreden zijn en normaal gesproken al vroegtijdig hebben geprobeerd door bijsturing of beleidsintensivering de doelstelling alsnog te halen. Het niet halen van de doelstelling is dan nog eens extra teleurstellend.

13. Diversen

De Regeling - Grenstractaat tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Hannover, Meppen, 02-07-1824 - BWBV0006072, die is toch ook bij ons van toepassing?

Het Grenstractaat van Meppen uit 1824, met latere aanvullingen, is nog steeds van toepassing. Bij concrete aanvragen voor windinitiatieven zal ook worden beoordeeld of de aanvraag in overeenstemming is met dit Grenstractaat.

Waarom wordt de stip niet op de horizon van ca. 2050 gezet maar op een willekeurig jaar 2030? Wat is de visie na 2030?

Voor beide jaartallen (2050 en 2030) zijn wettelijke doelstellingen opgenomen in de Klimaatwet en het Klimaatakkoord. Voor 2050 is dat 95% CO₂-reductie ten opzichte van het peiljaar 1990 en voor het tussenjaar 2030 is dat 49%. In de Regionale Energiestrategie (RES) is ook 2030 als uitgangspunt voor de korte termijn genomen. Het concept windbeleid is afgestemd op de periodieke wettelijke doelstellingen uit de RES. Gelet op de actuele inzichten en ontwikkelverwachtingen rond hernieuwbare energie is het niet zinvol om voor een lange termijn tot 2050 gedetailleerde doelstellingen te formuleren en de wijze waarop die gerealiseerd kunnen worden.

Beleidsformulering en -actualisering is een dynamisch proces en zal bij voortduring plaatsvinden.

Naar verwachting ook al eerder dan 2030. Gelet op de opgaven is het echter zinvol om voor de korte termijn scherpe doelstellingen te formuleren op basis van de nu best beschikbare technieken.

Heeft iemand ooit de geomorfologische kaart van Twente opgevraagd? Weten we waar de essen en stuwwallen zijn?

De geomorfologische kaart van Twente is digitaal raadpleegbaar. Ook de ligging van essen en stuwwallen is in digitale kaartbeelden vastgelegd. Het eenvoudigst zijn de kaartbeelden te raadplegen via de website van de provincie Overijssel, in de 'Atlas van Overijssel'. Daarin is ook veel andere interessante informatie over het grondgebied van de provincie opgenomen.